

3. Konstytucja apostolska «Anglicanorum coetibus» o ustanowieniu Ordynariatów Personalnych dla anglikanów przystępujących do pełnej wspólnoty z Kościołem katolickim

9 listopada 2009 r. została opublikowana Konstytucja apostolska «Anglicanorum coetibus» Benedykta XVI, dotycząca Ordynariatów Personalnych dla anglikanów, którzy pragną przystąpić do pełnej wspólnoty z Kościołem katolickim. Ogłoszenie tego dokumentu zostało zapowiedziane w Nocie Kongregacji Nauki Wiary, zaprezentowanej przez prefekta Kongregacji kard. Williama Josepha Levadę w Biurze Prasowym Stolicy Apostolskiej 20 października 2009 r. Tego samego dnia arcybiskup Westminsteru Vincent Nichols i arcybiskup Canterbury Rowan Williams, prymas Wspólnoty anglikańskiej, wydali wspólną deklarację, w której stwierdzili, że konstytucja jest owocem dialogu ekumenicznego. Po ogłoszeniu konstytucji, 21 listopada 2009 r., arcybiskup Canterbury spotkał się w Watykanie z Benedyktem XVI. Poniżej zamieszczamy polski przekład Konstytucji apostolskiej «Anglicanorum coetibus», a w dziale Dokumenty Stolicy Apostolskiej – Notę Kongregacji Nauki Wiary.

W ostatnim okresie pod wpływem Ducha Świętego grupy anglikanów wielokrotnie i z naciskiem ponawiały prośbę o przyjęcie, tak indywidualnie jak i zbiorowo, do pełnej wspólnoty katolickiej. Stolica Apostolska odpowiedziała na tę prośbę przychylnie, bowiem Następca Piotra, który na mocy mandatu otrzymanego od Pana Jezusa zapewnia jedność episkopatu oraz przewodniczy i gwarantuje powszechną komuniję wszystkich Kościołów¹, nie może nie zapewnić odpowiednich środków, by to święte pragnienie mogło być urzeczywistnione.

Kościół, lud zgromadzony w jedności Ojca, Syna i Ducha Świętego², został bowiem ustanowiony przez naszego Pana Jezusa Chrystusa jako «sakrament, czyli znak i narzędzie wewnętrznego zjednoczenia z Bogiem i jedności całego rodzaju ludzkiego»³. Wszelki podział między ochrzczoneymi w Jezusie Chrystusie jest raną dla tego, czym Kościół jest, oraz dla tego, co jest racją jego istnienia; istotnie, «otwarcie sprzeciwia się woli Chrystusa i jest zgorzeniem dla świata, a nadto przynosi szkodę najświętszej sprawie głoszenia Ewangelii wszelkiemu stworzeniu»⁴. Dlatego właśnie Pan Jezus, zanim przelał swoją krew za zbawienie świata, prosił Ojca o jedność swoich uczniów⁵.

Duch Święty jako zasada jedności ustanawia Kościół jako wspólnotę⁶. Jest On zasadą jedności wiernych w nauce Apostołów, łamaniu chleba i modlitwie⁷. Jednakże Kościół, przez analogię do tajemnicy Słowa Wcielonego, nie stanowi tylko wspólnoty niewidzialnej, duchowej, lecz także widzialną⁸; istotnie, «wyposażona w hierarchiczne organy społeczność i zarazem Mistyczne Ciało Chrystusa, widzialne zgromadzenie jak i

¹ Por. Sobór Watykański II, Konst. dogm. *Lumen gentium*, 23; Kongregacja Nauki Wiary, List *Communione notio*, 12; 13.

² Por. Konst. dogm. *Lumen gentium*, 4; Dekr. *Unitatis redintegratio*, 2.

³ Konst. dogm. *Lumen gentium*, 1.

⁴ Dekr. *Unitatis redintegratio*, 1.

⁵ Por. J 17, 20-21; Dekr. *Unitatis redintegratio*, 2.

⁶ Por. Konst. dogm. *Lumen gentium*, 13.

⁷ Tamże; Dz 2, 42.

⁸ Por. Konst. dogm. *Lumen gentium*, 8; List *Communione notio*, 4.

wspólnota duchowa, Kościół ziemski i Kościół bogaty w dobra niebieskie — nie mogą być pojmowane jako dwie odrębne rzeczy, lecz tworzą one jedną złożoną rzeczywistość, w której zrasta się pierwiastek ludzki i Boski»⁹. Wspólnota ochrzczonych w nauce Apostołów oraz w łamaniu chleba eucharystycznego przejawia się w sposób widzialny w zobowiązaniu do wyznawania pełnej wiary, w sprawowaniu wszystkich sakramentów ustanowionych przez Chrystusa i w zwierzchnictwie Kolegium Biskupów zjednoczonych ze swoją głową, Biskupem Rzymskim¹⁰.

W istocie, jedyny Kościół Chrystusowy, który wyznajemy w Symbolu jako jeden, święty, powszechny i apostołski, «trwa w Kościele katolickim, rządzonym przez Następę Piotra oraz biskupów pozostających z nim we wspólnocie, chociaż i poza jego organizmem znajdują się liczne pierwiastki uświęcenia i prawdy, które jako właściwe dary Kościoła Chrystusa nakłaniają do katolickiej jedności»¹¹.

W świetle tych zasad eklezjologicznych niniejsza Konstytucja apostołska wyznacza ogólne ramy normatywne, które regulują ustanawianie i życie Ordynariatów Personalnych dla tych wiernych anglikańskich, którzy pragną zbiorowo przystąpić do pełnej wspólnoty z Kościołem katolickim. Rozporządzenia te dopełniają Normy Uzupełniające, wydane przez Stolicę Apostolską.

I. § 1. Ordynariaty personalne dla anglikanów przystępujących do pełnej wspólnoty z Kościołem katolickim erygowane są przez Kongregację Nauki Wiary w granicach terytorium określonej Konferencji Episkopatu, po zasięgnięciu opinii tejże Konferencji.

§ 2. Na terytorium Konferencji Episkopatu może być ustanowiony jeden lub więcej Ordynariatów, zależnie od potrzeb.

§ 3. Każdy Ordynariat na mocy samego prawa (*ipso iure*) posiada publiczną osobowość prawną; pod względem prawnym jest przyrównany do diecezji¹².

§ 4. Ordynariat tworzą wierni świeccy, duchowni oraz członkowie Instytutów Życia Konsekwentnego lub Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, pierwotnie należący do Wspólnoty anglikańskiej, obecnie w pełnej komunii z Kościołem katolickim, albo przyjmujący sakramenty inicjacji chrześcijańskiej w obrębie jurysdykcji Ordynariatu.

§ 5. *Katechizm Kościoła Katolickiego* jest oficjalnym wyrazem wiary katolickiej wyznawanej przez członków Ordynariatu.

II. Ordynariat Personalny rządzony jest według norm prawa powszechnego i niniejszej Konstytucji apostołskiej oraz podlega Kongregacji Nauki Wiary i innym dykasteriom Kurii Rzymskiej, zgodnie z zakresem ich kompetencji. Obowiązują go również wspomniane Normy Uzupełniające oraz inne ewentualne Normy szczegółowe, ustalone dla każdego Ordynariatu.

III. Nie wykluczając celebracji liturgicznych według Rytu Rzymskiego, Ordynariat może sprawować Eucharystię i inne sakramenty, Liturgię Godzin oraz inne nabożeństwa według własnych ksiąg liturgicznych tradycji anglikańskiej, zatwierdzonych

⁹ Konst. dogm. *Lumen gentium*, 8.

¹⁰ Por. KPK, kan. 205; Konst. dogm. *Lumen gentium*, 13; 14; 21; 22; Dekr. *Unita tis redintegratio*, 2; 3; 4; 15; 20; Dekr. *Christus Dominus*, 4; Dekr. *Ad gentes*, 22.

¹¹ Konst. dogm. *Lumen gentium*, 8.

¹² Por. Jan Paweł II, Konst. apost. *Spirituali militum curae*, 21 kwietnia 1986 r., 1,1.

przez Stolicę Apostolską, aby zachować w łonie Kościoła katolickiego żywe tradycje duchowe, liturgiczne i duszpasterskie Wspólnoty anglikańskiej jako cenny dar umacniającej wiarę swoich członków i bogactwo, którym można się dzielić z innymi.

IV. Ordynariat Personalny powierzony jest opiece pasterskiej ordynariusza, mianowanego przez Biskupa Rzymskiego.

V. Władza (*potestas*) ordynariusza jest:

a. *zwyczajna*: związana na mocy samego prawa z urzędem powierzonym mu przez Biskupa Rzymskiego, w zakresie forum wewnętrznego i zewnętrznego;

b. *zastępcza*: sprawowana w imieniu Biskupa Rzymskiego;

c. *personalna*: sprawowana nad wszystkimi, którzy należą do Ordynariatu. Jest ona *sprawowana wspólnie z władzą lokalnego biskupa diecezjalnego w przypadkach przewidzianych przez Normy Uzupełniające*.

VI. § 1. Ci, którzy posługiwali jako anglikańscy diakoni, prezbiterzy lub biskupi, i którzy spełniają wymogi ustanowione przez prawo kanoniczne¹³, i nie są związani przeszkodą nieprawidłowości lub innymi przeszkodami¹⁴, mogą być przyjęci przez ordynariusza jako kandydaci do święceń w Kościele katolickim. W przypadku duchownych żonatych należy przestrzegać norm zawartych w Encyklice Pawła VI *Sacerdotalis coelibatus*, n. 42¹⁵ oraz w Deklaracji *In June*¹⁶. Duchowni niezonaci muszą podporządkować się normom o celibacie duchowieństwa zgodnie z kan. 277, 1.

§ 2. Ordynariusz, w pełni przestrzegając dyscypliny odnośnie do celibatu duchowieństwa w Kościele łacińskim, *pro regula* dopuści do święceń prezbiteratu tylko mężczyzn celibatariuszy. Będzie mógł skierować prośbę do Biskupa Rzymskiego, jako odstępstwo od kan. 277, i, o dopuszczenie w poszczególnych przypadkach do święceń prezbiteratu także mężczyzn żonatych, zgodnie z obiektywnymi kryteriami zatwierdzonymi przez Stolicę Apostolską.

§ 3. Inkardynacja duchownych będzie regulowana zgodnie z normami prawa kanonicznego.

§ 4. Kapłani inkardynowani do Ordynariatu, którzy tworzą jego prezbiterium, powinni również umacniać więzy jedności z prezbiterium diecezji, na terenie której pełnią swoją posługę; będą musieli popierać wspólne inicjatywy i działalność duszpasterską i charytatywną, które mogą być przedmiotem umów zawartych między ordynariuszem i lokalnym biskupem diecezjalnym.

§ 5. Kandydaci do święceń kapłańskich w Ordynariacie będą formowani razem z innymi seminarzystami, zwłaszcza w zakresie doktrynalnym i duszpasterskim. Aby uwzględnić szczególne potrzeby seminarzystów Ordynariatu oraz ich formacji w zakresie dziedzictwa anglikańskiego, ordynariusz może wprowadzić odpowiednie programy seminaryjne lub także stworzyć domy formacji, powiązane z już istniejącymi katolickimi wydziałami teologicznymi.

¹³ Por. KPK, kan. 1026-1032.

¹⁴ Por. KPK, kan. 140-1049.

¹⁵ Por. AAS 59 (1967), 674.

¹⁶ Por. Kongregacja Nauki Wiary, Deklaracja z 1 kwietnia 1981, w: *Enchiridion Vaticanum* 7, 1213.

VII. Ordynariusz, za aprobatą Stolicy Apostolskiej, może erygować nowe Instytuty Życia Konsekrowanego i Stowarzyszenia Życia Apostolskiego z prawem dopuszczania ich członków do święceń, zgodnie z normami prawa kanonicznego. Instytuty Życia Konsekrowanego wywodzące się ze Wspólnoty anglikańskiej, a obecnie w pełnej jedności z Kościołem katolickim, za obopólną zgodą mogą się znaleźć pod jurysdykcją ordynariusza.

VIII. § 1. Ordynariusz, zgodnie z normą prawa, po wysłuchaniu opinii miejscowego biskupa diecezjalnego, może za zgodą Stolicy Apostolskiej erygować parafie personalne dla wiernych należących do Ordynariatu.

§ 2. Proboszczowie Ordynariatu cieszą się wszystkimi prawami i mają wszystkie obowiązki przewidziane w Kodeksie Prawa Kanonicznego, które – w przypadkach ustalonych przez Normy Uzupełniające – spełniane są przy wzajemnej pomocy duszpasterskiej z proboszczami diecezji, na której terytorium znajduje się parafia personalna Ordynariatu.

IX. Zarówno wierni świeccy, jak i Instytuty Życia Konsekrowanego i Stowarzyszenia Życia Apostolskiego wywodzący się ze Wspólnoty anglikańskiej i pragnący przystąpić do Ordynariatu Personalnego, powinni wyrazić swoją wolę na piśmie.

X. § 1. Ordynariusz w swoich rządach wspomagany jest przez Radę zarządzającą, zgodnie ze Statutami zaaprobowanymi przez ordynariusza i potwierdzonymi przez Stolicę Apostolską¹⁷.

§ 2. Rada zarządzająca, której przewodniczy ordynariusz, składa się z co najmniej sześciu kapłanów i pełni funkcje ustalone przez Kodeks Prawa Kanonicznego dla Rady Kapłańskiej i Kolegium Konsultorów, jak również te, które zostały wyszczególnione w Normach Uzupełniających.

§ 3. Ordynariusz ma utworzyć Radę do spraw ekonomicznych, zgodnie z normami Kodeksu Prawa Kanonicznego i zadaniami ustalonymi przez tenże Kodeks¹⁸ (18).

§ 4. Aby umożliwić zasięganie opinii wiernych Ordynariatu, ma zostać utworzona Rada duszpasterska¹⁹.

XI. Ordynariusz co pięć lat musi się udać do Rzymu z wizytą *ad limina Apostolorum* i za pośrednictwem Kongregacji Nauki Wiary, w konsultacji również z Kongregacją ds. Biskupów oraz Kongregacją ds. Ewangelizacji Narodów, powinien przedstawić Biskupowi Rzymskiemu raport o stanie Ordynariatu.

XII. Dla spraw sądowych trybunałem kompetentnym jest sąd diecezji, w której jedna ze stron ma zamieszkanie stałe, chyba że Ordynariat ustanowi swój trybunał, a wówczas Ordynariat wyznaczy trybunał apelacyjny, a Stolica Apostolska zatwierdzi.

XIII. Dekret erygujący Ordynariat ustali miejsce, w którym będzie się znajdowała siedziba Ordynariatu, a jeśli uzna się za stosowne, również jaki będzie jego główny kościół.

Pragniemy, aby nasze rozporządzenia i normy były ważne i skuteczne obecnie i w

¹⁷ Por. KPK, kan. 495-502.

¹⁸ Por. KPK, kan. 492-494.

¹⁹ Por. KPK, kan. 511.

przyszłości, niezależnie – jeśli okaże się to konieczne – od Konstytucji i Zarządzeń apostolskich wydanych przez naszych poprzedników i wszystkich innych przepisów, również wymagających specjalnej wzmianki bądź uchylecia.

W Rzymie, u Św. Piotra, 4 listopada 2009 r., we wspomnienie św. Karola Bormeusza

BENEDICTUS PP XVI

(Przedruk z „L'Osservatore Romano” wyd. polskie 31[2010] nr 1 /319/ s. 11-13)